

NEHÁNY SZÓ AZ ÉLETBIZTOSÍTÁSRÓL. ¹⁾

A biztosításügy ujabban nálunk is élénken kezdi foglalkoztatni az elméket s míg egyrészt a biztosítás eszméje egyre nagyobb hódítást tesz, másrészt a tapasztalat intő szava mind általánosabbá teszi a meggyőződést, hogy kereskedelmi törvényünknek a biztosítási ügyre vonatkozó intézkedései többrendbeli pótlást, javítást és változtatást igényelnek. A kereskedelmi törvény revíziója, vagy egy külön biztosítási törvény, hiszszük, nem is fog soká elmaradni s komoly figyelembe veendi mindazon tüneményeket, melyek a biztosításügy terén fölmerültek; hogy azonban figyelembe vehesse, szükséges, vagy legalább is kívánatos, hogy mindazok a kérdések, melyeket az élet fölszínre vet, előzetesen behatólag megvitassanak s a szakirodalom gondosan előkészítse a törvényhozás utját.

Az alábbi sorok nem lépnek fel nagy igénynyel, jóformán csak mint egy külföldi szakember szavának egyszerű visszhangja szólalnak meg. Israel Bernhard biztosítási szakíró s a »Der National-Oekonom« című közgazdasági hetilap

¹⁾ Azon fontosságnál fogva, melyet a biztosításügynek tulajdonítunk, mindig szívesen adunk tért egyes biztosításügyi kérdések megvitatásának, s az amerikai biztosító intézetek *tontina-*, illetőleg *féltontina-üzletét* elég fontosnak tartjuk arra, hogy irodalmi discussio tárgyává tegyük. A »New-York« és »Equitable« amerikai biztosító-intézetek tényleg oly előnyös életbiztosítási kombinációkat ajánlanak, melyek a közönség legmagasabbra csigázott igényét is képesek kielégíteni, ezzel szemben azonban ISRAEL B. biztosítási szakíró, kinek fejtegetését tisztelt munkatársunk a jelen cikkben ismerteti, azzal az állítással lépett a közönség elé, hogy amaz ígéreteknek nincs elég reális alapjuk. Részünkről a kérdést nem tartjuk eldöntöttnek, *audiatur et altera pars*. Örvendeni fogunk, ha a két amerikai biztosító-társaság részéről, a kérdéses halmazati kötvényekről érvet érvel, számadatot számadattal megczáfoló ismertetést nyerünk. A szerkesztő.

szerkesztője legközelebb egy kis füzetet bocsátott közre két amerikai életbiztosító intézet, a »New-York« és az »Equitable« tontina-üzletéről.¹⁾ Ez érdekes füzetről, a mennyire tudjuk, hazai közönségünk nem igen vett tudomást s így nem véljük fölöslegesnek, ha e folyóirat hasábjain röviden bemutatjuk a szakavatott, s a mennyire a rendelkezésünkre álló adatokból megítélhetjük, alapos fejtegetéseket; saját részünkről is néhány megjegyzést fűzve hozzá.

A tontinakötvényeket néhány amerikai biztosító intézet hozta gyakorlatba, mint a biztosításnak új formáját. A tontina-kötvénycsoportoknál a nyereség a helyett, hogy évenként fizettetnék ki, bizonyos előre meghatározott időn, 10, 15 vagy 20 éven keresztül a társaságnál halmoztatik össze s a határidő leteltével a még életben levő részesek között osztatik ki. A tontinakötvény tulajdonosa lemond a visszaváltás vagy leszállítás jogáról s ha a díjfizetést egy hónappal az esedékeségen túl elmulasztja, nemcsak a nyereséghez való igényét veszti el, hanem az őt megillető díjtartalékot is, szóval összes befizetését, mely azok javára esik, kik a díjat mindvégig képesek fizetni. A tontinákknál tehát a nyereszkesedési elem nagyon is előtérbe lépett s az életbiztosítás szerencsejátékká vált. Hogy ez torzkinövés s az ethikai alapon nyugvó intézmény meghamisítása, talán emliteni is fölösleges volna, ha az életbiztosítási nyereségekre nézve oly téves felfogás nem volna elterjedve a nagyközönség közt, mely téves felfogást a verseny hevében maguk a biztosító intézetek is terjesztik és erősítik.

Hogy a díjakat akkora összegben, a mennyi az esedékes biztosítások kifizetésére, a díjtartalék képzésére s az igazgatási költségekre épen szükséges, pontosan megállapítani nem lehet, az természetes s az is természetes, hogy az intézet, tekintettel az eshetőségekre, valamivel nagyobb díjat szed, mint a mennyire a valószínűség szerint szüksége van s így minden év végével rendszeren fel nem használt nyereség marad s azt ismét csak méltányosnak tartjuk, hogy az intézetek ebből a nyereségből a biztosítottaknak is részt juttatnak; azt azonban, ha erre a nyereségre, mely utóvégre is mellékes,

¹⁾ Gutachten über die Tontinen-Versprechungen der »New-York« und »Equitable« amerikanische Lebensversicherungs-Gesellschaften. Von B. Israel, Assecuranz-Statistiker. Zweite Auflage. Wien 1890.

az intézetek a kelletténél nagyobb súlyt fektetnek s akár a díjtartalékot rövidítik meg általa, akár a közönségben ébresztenek jogosulatlan reményeket, azt minden józan szakember a leghatározottabban elítéli. Nagyon figyelemre méltók e tekintetben azok a fejtegetések, melyeket a svájci szövetség biztosítási hivatalának, mely az állami felügyeletet gyakorolja, 1886. évi jelentésében olvasunk: »Annyira megy immár a verseny, hogy a biztosító társaságok az életbiztosítási díjak befizetését, tekintettel a nyereségy-szétosztásra, mint előnyös pénzelhelyezést hirdetik, mintha ez a nyereségy volna a főcél s a csak mintegy mellékesen biztosított halálesetre szóló biztosítás ajándék volna azon felül. A kedvező pénzelhelyezés kilátásba helyezése által az embereket félrevezetik, hogy minél magasabb összegre biztosítsák magukat, míg a dolgok helyes ismerete mellett kiki csak annyira biztosítaná, a mennyit korai elhalálozás esetére okvetlenül szükségesnek tart s a mi pénze még marad, azt takarékpénztárban, vagy más módon helyezné el gyümölcsözőleg. Sokkal jobb volna, ha az életbiztosító társaságok megmondanák a biztosítottaknak, hogy a halálesetre szóló és a vegyes biztosításnál a főcél az, hogy a család, a családfentartó korai elhalálozásából származó veszteségért némi kárpótlásban részesüljön és hogy az a kárpótlás a főnyereségy, melyet viszont a tovább élő biztosítottak veszteségének kell fedeznie s jobb volna, ha ezzel a ténynyel összhangban, az üzletben elért nyereséget nem a korán elhaltak, hanem az öregkort értek javára fordítanák, mint a kiknek terhére képződött ez a nyereségy. Az életbiztosítás helyes megértése és alkalmazása érdekében a biztosítottakat fel kellene világosítani, hogy évi díjaik legnagyobb része, halálesetekre s az igazgatás költségeire, már a befizetés évében felhasználtatott s csak kisebb része marad kamatozólag elhelyezve (s itt is 3—4% a tartalék gyarapítására szolgál s csak a fölösleg marad nyereségyek kiosztására) és hogy ezen pénzelhelyezéseknél a biztosság, nem pedig a magas kamatláb a főszempont«.

A tontinakötvényeknél a magas nyereségy-ígéret és nyereségy-hajhászás élesebben, határozottabban nyilatkozik, mint az életbiztosítás bármely más kombinációjánál; nem csoda tehát, ha ez a biztosítási mód élénk panaszokra adott alkalmat s magában az Egyesült-Államokban Ohio status

senatusa 1885-ben az unió legtekintélyesebb szakembereit enquêtere hívta össze a tontina-üzlet tárgyában; Svájcban pedig az állami felügyeletet gyakorló hivatal az »Equitable«-nek csak oly feltétel mellett adta meg a koncessziót, hogyha lemond az életbiztosításnak erről az alakjáról. Az *egész tontinákkal* immár valamennyi intézet felhagyott (az »Equitable« 1887. január 1-e óta nem bocsát ki ily kötvényeket), helyette azonban az ugynevezett *féltontinákat* hozták gyakorlatba. Ez utóbbiak az előbbiektől csak abban különböznek, hogy a kötvény a díjnak egy hónapon belül való nem fizetése következtében nem semmisül meg minden esetre, hanem ha már három évig volt érvényben, helye van a visszaváltásnak, leszállításnak vagy a kötvényre való kölcsönzésnek. A tontináknak ez az új alakja tehát lényegesen enyhíti azokat a visszasságokat, melyek a biztosításügy igaz barátait oly méltán megbotránkoztatták, a nyereszkedési elemet azonban tökéletesen még ez sem küszöböli ki. Jellemző, hogy az »Equitable«-nél, a mint prospektusában maga hirdeti, a biztosításoknak kilencztized részét féltontinákban kötik.

A »New-York« és »Equitable« nagyon jól értenek hozzá, hogy mint kell lármás reklamokkal a közönség figyelmét magukra vonni s e reklamoknak és az azokban foglalt túlzó ígéreteknek, melyek sok tekintetben károsan hatnak, tulajdonítjuk azt az ellenszenvet, melylyel a többi biztosító társulatok részéről találkoznak. A beválthatatlan ígéretekben valóban nagy veszély rejlik, mert míg egyrésztől megrendíti a bizalmat az életbiztosítás intézményében, másrésztől a versenytől kényszerítve, más intézeteket is könnyen hasonló eljárásra bír. A felek fogásában kifejtett túlságos hajsza aláássa a biztosítás szolid alapját s az intézetek esetleg feláldozzák a jövőt a jelennek. Israel Bernárd jó szolgálatot tett vele, hogy a két amerikai biztosító társaság tontina-üzletét beható tanulmány tárgyává tette s kiszámította, hogy a fényes ígéretek mennyiben felelnek meg a valóságnak. E célból a két társaság bevételeiből és kiadásaiból az 1879—1888. évtizedre egy táblázatot állított össze, melyből kitűnik, hogy ezen idő alatt a kamatozó aktívák, a kamatok közé számítva az árfolyamnyereséget is, a »New-York«-nál 5.44⁰/o-ot, az »Equitable«-nél pedig 5.51⁰/o-ot hoztak átlagosan, de kitűnik az is, hogy míg a költségek a díjbevételnek mind nagyobb százalékát veszik

igénybe, addig az üzleti fölösleg százalékos eredménye folyvást csökken. Ugyanis:

	A »New-York«-nál			Az »Equitable«-nál		
	1889-ben	1888-ban	1879—88-ban	1889-ben	1888-ban	1879—88-ban
	a díjbevételek százalékában					
Költség ..	23·8	21·5	21·2	23·7	22·4	21·8
Fölösleg	12·1	16·1	19·4	15·6	21·5	22·2

Az 1879—88. évtized alatt mutatkozó fölösleg (19·4⁰/₀, illetőleg 22·2⁰/₀) alapján s aztán egy önálló összeállítás segítségével Israel kiszámította, hogy tényleg mennyire mehet a tontina-nyereség. Például fölvelt egy 40 éves egyént, ki halálesetre 313 dollár évi díj mellett 20 évi tontina periodusban 10.000 dollárra biztosította magát, az eredmény a két-féle számítás, valamint az illető társaságok prospektusai szerint következőleg alakult:

	New-York	Equitable
Az I. számítás szerint	2.999·4 dollár	3.514·9 dollár
A II. » »	3.051·0 »	3.074·0 »
Az 1875., illetőleg 1873-ki prospektus szerint	9.438·4 »	10.500·0 »
Az 1879., illetőleg 1887-ki prospektus szerint	7.850·0 »	7.170·0 »
Az 1888., illetőleg 1889-ki prospektus szerint	4.088·0 »	5.765·0 »

Látható e számokból, hogy maguk a társaságok időről-időre mérsékelni voltak kénytelenek túlzó ígéreteiket; de az is látható, hogy még a legujabb ígéretetek is mennyire meghaladják a valószínűségi számítás eredményét; pedig az 1888., illetőleg 1889. évi prospektusok már a fél tontinák nyereségét hirdetik, míg Israel számításai a korábbi évek üzleti eredményei alapján az egész tontinákra vonatkoznak. A kettő között lényeges a különbség. Abban az időben, mikor a jelenleg esedékes tontinák periodusa kezdődött, 6⁰/₀-os, sőt még magasabb kamatot is el lehetett érni, míg ellenben jelenleg, a míg az Egyesült Államokban is bajos 5⁰/₀ mellett biztosan elhelyezni a tőkét s magától értetődik, hogy a kamatláb erős csökkenése okvetlen éreztetni fogja hatását az újabb tontinák eredményében. Az is az új féltontinák hátrányára módosítja a viszonyt, hogy míg a régi egész tontináknál a korábban kilépők elvesztették összes befizetéseiket a többiek.

javára, addig a féltontináknál helye van a visszaváltásnak és reduktionak. Az eredmény tehát semmi esetre sem lehet még oly kedvező sem, mint a jelenleg esedékes tontináknál.

Hogy a becslések — ugymond Israel — mily frivolitással tétetnek, legjobban bizonyítja az Equitable legújabb prospektusa, hol (a 11. lapon) a következőket olvassuk: »Az Equitable becslései azzal a nagy előnnyel bírnak minden más intézet becsléseivel szemben, hogy közel járnak a valósághoz, mert napról-napra kiállják a valóság próbáját, a mennyiben a 10 és 15 éves tontináknak minden évben jelentékeny száma fizettetik ki s az 1890/91-ben esedékes első 20 éves tontinák eredményét már is meg lehet itélni. A számítások és az összehasonlítások, melyeket az évenként előforduló számos kifizetés szükségessé tesz, bebizonyították, hogy a fél tontinák ugyanazon, ha nem kedvezőbb eredményt fogják nyújtani, mint a takarékalap-tontinakötvények.« Minden állítás ebben a reklamban — folytatja Israel — egy tudatos valótlanság; az »Equitable« soha, még csak megközelítőleg sem fizette azt a tontina-részeseknek, a mit nekik a biztosítás megkötésekor ígért s merőben nevetséges az az állítás, hogy a fél tontinák ugyanoly, vagy még kedvezőbb eredményt nyújtanak, mint az egész tontinák, már csak azért is, mert az egész tontináknál a korábban kilépők összes befizetéseiket elvesztették, a fél tontinák szerint ellenben megkapják annak visszaváltási értékét, a fél tontináknak ezen tényező folytán okvetlen csekélyebb eredményt kell adniok; az ellenkezőt állítani egyszerűen humbug.

Israel még más, súlyosabb vádat is emel a két amerikai biztosító társaság ellen, azt tudniillik, hogy az eddig lejárt tontináknál tényleg nagyobb nyeresémet fizettek ki, mint a mennyit a valóságos mérleg-eredmény megengedett s így a tontinakötvények tulajdonosait a többi biztosítottak kárára jogosulatlan előnyben részesítették, csak azért, hogy minél több új résztvevőt toborzzanak össze. A »New-York«-nál ugyanis az 1873—88. tontina-periodusnál a költség csak 8,3 0/0-kal számítottatott s ugyanakkor a társaság díjbevételeinek a költségek 21,2 0/0-át emésztették föl. Összehasonlítva most az ígért, a tényleg kifizetett s az üzleti eredményeknek megfelelő összegeket, a következő eltéréseket konstataálta:

Kiosztható fölösleg:

az 1873. évi ígéretek szerint	865.000	dollár
valóban kifizettetett	405.292	»
a költségek helyes számítása mellett lett volna	201.599	»

A tényleges eredmény tehát felét sem tette az ígért összegeknek, a kifizetett összegnek pedig közel fele mesterséges úton teremtetett elő. Így van ez az Equitable-nél is. A régi tontináknak kiosztott nyeremény természetesen még kedvezőtlenebbé teszi a későbbi csoportok eredményét s az ily manipuláczióknak utoljára sem lehet jó vége.

A két biztosító intézetnek igen sokba kerül a reklám s ennek legdrágább módját a pompás paloták képezik, melyeket a különböző nagy városokban emelnek, hogy annál inkább magukra vonják a figyelmet. Az »Equitable« épületeinek értéke 1879-ben még csak 8² millió dollárt képviselt, míg ellenben 1888-ban már 22⁷ milliót, de míg 1879-ben az épületek 4³⁶ ‰ jövedelmet hoztak, 1886-ban már csak 2⁹, 1887-ben 2⁴, 1888-ban 3² ‰-ot. A New-York épületeinek értéke 1888-ban 9³ millió dollárra rúgott, de a jövedelem nem tett többet 93 ezer dollárnál, vagyis az érték 1⁰ ‰-ánál.

Israel továbbá a két társaságnak mérleg-számaiban a kamatnak oly változásaira mutat, melyek az egésznek megbízhatóságát nagyon kérdésessé teszik. Legfeltűnőbb ez a jelzálogi kölcsönöknél, ugyanis:

az »Equitable«-nél		a »New-York«-nál	
a jelzálogi kölcsönök		kölcsönök	
összege	jövedelme	összege	jövedelme
	összesen ‰-ban		összesen ‰-ban
d o l l á r		d o l l á r	
1886. 19,881.471	905.749 = 4 ⁵⁶	15,228.775	925.817 = 6 ⁰⁸
1887. 23,548.376	1,015.866 = 4 ³¹	15,969.373	825.400 = 5 ¹⁷
1888. 25,660.787	1,741.762 = 6 ⁷⁹	16,966.933	946.909 = 5 ⁵⁹

A jelzálogi kölcsönöknél, a tőkeelhelyezésnek ezen legkonservatívabb formájánál a jövedelmezőség tekintetében ily fluktuációk évről-évre nem fordulhatnak elő s hogy a kamatláb általános esökkenő irányzata mellett az »Equitable«-nek jelzálogi kölcsönökben elhelyezett tőkéi 1888-ban több, mint két százalékkal kamatoztak volna jobban, mint a megelőző két évben, egészen hihetetlen.

Még a díjbevételeknél is látszanak gyanús dolgok, a díj-

tételek ugyanis a régi és új biztosításoknál (az előbbieknél a törléseket leszámítva) következőleg alakultak:

Folytatólagos biztosítások			Új biztosítások		
Biztosított tőke	díjak	százalék	Biztosított tőke	díjak	százalék
d o l l á r			d o l l á r		
»N e w - Y o r k«					
1886.	234,380.876	9,013.288 = 3.81	66,106.370	5,079.690 = 7.68	
1887.	273,750.877	10,611.393 = 3.88	80,665.964	6,097.087 = 7.56	
1888.	318,146.066	12,586.596 = 3.95	97,404.745	6,564.023 = 6.74	
»E q u i t a b l e«					
1886.	319,354.983	11,346.319 = 3.55	87,249.322	4,522.630 = 5.18	
1887.	425,400.841	15,707.491 = 3.69	117,421.750	5,855.932 = 5.00	

Ha az újabb biztosítások százalékos díjtétele annyira magasabb volna, a következő évek összes biztosításának tételében már éreztetnie kellene hatását, a mi azonban nem történik. Fel kell tehát tennünk — ugymond Israel — hogy az új díjak magasabbra, a régié alacsonyabbra vétetnek a valószínűságnál. Ennek oka — folytatja tovább — abban a körülményben rejlik, hogy a »New-York« és »Équitable« a szerzési jutalékokat az új díjak százalékában számítják s minthogy az új díjakat túlságosan magasra teszik, a jutalékok százalékos aránya csekélynek tűnik fel s alkalmul szolgál a két társaságnak, hogy reklámukban az olcsó szerzéssel kérkedjenek. »Mindkét társaság egész eljárása — végzi értekezését Israel — azon az egyetlen alapon nyugszik, hogy minden segédeszközüket mozgásba hozzák, esetleg kockára teszik s mind azt a csalogató mesterkedést, melyet a törvény bár meg nem enged, de határozottan büntetéssel sem sújt, felhasználják, csak hogy minél több új részt fogjanak s az által nagy díjbevételt, nagy osztalékokat s nagy illetményeket érjenek el. Ám lássa a jövő, hogy tudja beváltani, a mit a jelen ígér.«

Israel Bernard fejtegetései, melyeket vázlatosan előadtunk, hazai közönségünkre nézve sem pusztán akademikus jellegűek, néhány év óta mindkét társaság kiterjesztette tevékenységét Magyarországra is s bár üzletük még koránt sem versenyez az itt régebb idő óta működő és erős gyökeret vert intézetek üzletével, alig szenved kétséget, hogy rövid idő alatt mind nagyobb tért fognak elfoglalni. A »New-York« díjbevételei Magyarországon, a külön mérleg szerint, 1887-ben, midőn itt működését megkezdte, 25.662 frtot tettek, 1888-ban ellenben már

101.929 frtra rügött. Az Equitable 1886-ban telepedett meg hazánkban s díjbevételei az első évben 50.532 frtot, 1887-ben 127.575 frtot, 1888-ban pedig 174.693 frtot tettek. A két társaság külön mérlegét 1889-ről még nem ismerjük, valószínű azonban, hogy az, újabb nagymérvű térfoglalásról fog tanuszkodni, bár a legújabb időben nem oly sűrűn hangzanak a panaszok s úgy látszik, hogy úgy a »New-York«, mint az »Equitable« lármás reklámaikkal kissé alább hagytak.

Hogy a versenynek, bármily heves is az, meg van a maga jó hatása, készségesen elismerjük s az amerikai biztosító intézetek úgy a nagyközönségnek, mint a biztosításügy eszméjének jó szolgálatot tettek, hogy a biztosítási feltételek tekintetében szabadelvűbb felfogást honosítottak meg, névszerint, hogy gyakorlatba hozták a kötvények megtámadhatlanságának elvét. Kezdeményezéseik nem maradhattak hatás nélkül s példájuk rászorította az európai biztosító intézeteket is, hogy a nagyközönség érdekét minél előzékenyebben és szabadelvűbben szolgálják. A versenynek azonban soha sem szabad annyira fajulnia, hogy a biztosító intézetek beválthatatlan ígéretekkel vakítsák és demoralisálják a közönséget, vagy a nyeremények osztogatásában odáig menjenek, hogy az által kétségessé tegyék a jövő kötelezettségek beváltását.

Különösen nálunk van rá nagy szükség, hogy az életbiztosítás intézménye el ne fajuljon, hanem a maga tisztaságában maradjon meg, mert csak így remélhetjük tőle a középosztály megerősödését, melyhez oly fontos nemzeti érdek fűződik. Hogy az az ellenőrzés, melyet a kereskedelmi törvény értelmében a bíróságok gyakorolnak, teljesen elégtelen, arra nézve ma már aligha van véleménykülönbség s a nagy közönségre bizni, hogy ám védje, a hogy tudja magát a csalódások ellen, oly komplikált intézménynél, minő az életbiztosítás, valóban veszedelmes dolog. Az állami felügyelet behozatala tehát elodázhatatlan feladat s bár föltétlen biztosítékot a csalódások ellen az sem nyújt, mert a felügyeletnek nem szabad a magán üzleti tevékenységet megszüntető gyámkodássá fajulnia, de azt elvárhatjuk tőle, hogy éberem őrökölje a törvény határozmányainak pontos megtartása fölött s különösen, hogy a díjtartalék helyes képzésére ügyeljen, valamint arra, hogy az intézetek beválthatatlan ígéretekkel ne idézzenek elő a biztosítók- és biztosítottakra nézve egyaránt káros versenyt.

Hogy a külföldi életbiztosítási intézeteket (természetesen csak a monarchián kívüliekről lehet szó) kizárjuk, azt a biztosítási intézmény nemzetionális jellege alig engedné meg; bár kétségtelen, hogy az a körülmény, hogy az életbiztosítási ügyletek többnyire csak számos év múlva nyernek befejezést, e tekintetben méltó aggályokat kelthet. Nézetünk szerint csakugyan az állami felügyeletet a külföldi biztosító intézetekkel szemben még hatályosabbá kellene tenni, mint a hazai vagy az osztrák társulatokkal szemben s míg az utóbbiaknál elég volna, ha az állami felügyelet csak annak ellenőrzésére szoritkoznék, hogy a díjtartalékok helyes elvek szerint megfelelőleg képeztetnek-e s úgy vannak-e elhelyezve, a hogy a törvény megszabja, addig a külföldi életbiztosító intézeteknél szükségesnek tartanók, ha a magyarországi üzletben, a szintén szakszerűleg kellőleg ellenőrzött díjtartalék értékei állami letétbe helyeztetnének. Ez által a biztosítottak teljes biztosítékot nyernének, hogy megtakarított filléreik, melyekkel családjuk jövőjéről, vagy aggkoruk gyámoltalan éveiről akarnak gondoskodni, nem veszhetnek kárba s nem sülyedhetnek esetleg a spekuláció feneketlen örvényébe. Másrészt ez az intézkedés a külföldi biztosító intézetekre nézve sem járna semmi hátránnyal. A biztosító társaságok aktivái elhelyezésének legtermészetesebb formáját az értékpapírok képezik s a magyarországi államkötvények és záloglevelek kamatlába még mindig jóval magasabb a nyugateurópai kamatlábnál; ez értékek tehát számukra előnyös befektetésül kínálkoznak s ha a kötvényekre vagy zálogokra adott kölcsönöknél esetleg nagyobb kamatot érnének el, azt a veszteséget bőven kipótolná a közönség bizalma, mely ez intézkedés következtében kétségkívül fokozott mértékben fordulna feléjük.